

ΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΥ RICHARD HUNTER

– Ποιες είναι οι πιο σημαντικές απόψεις στη μελέτη των κλασικών στήλες;

«Ένα από τα πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά της κλασικής αρχιτεκτονικής είναι το πόσο "δημοφιλής" είναι – βιβλία, ταινίες, τηλεόραση – ο αρχαίος κόσμος παντού και αυτή η διείσδυση του ενδιαφέροντος αντανακλά τις ευρείες εξελίξεις εντός του ακαδημαϊκού κόσμου. Η ελληνορωμαϊκή αρχιτεκτονική – η λογοτεχνία της, η τέχνη της, η φιλοσοφία της – πρέπει να μελετηθεί τόσο ως το θεμέλιο ενός σημαντικού τμήματος του δυτικού πολιτισμού και της δικής κληρονομιάς όσο και ως "σύνθετο" με άλλους αρχαίους πολιτισμούς – πολύ σημαντικό έργο έχει γίνει την τελευταία δεκαετία, επί παραδείγματι, στη μελέτη των συνδέσεων μεταξύ του καλλιτεχνικού και υλικού πολιτισμού της Ελλάδας και αυτού των αρχαίων πολιτισμών της Ανατολής. Με τον ίδιο τρόπο, η σύγχρονη μελέτη των κλασικών τώρα λαμβάνει τη θέση της στο προσκήνιο των ανθρωπιστικών σπουδών γενικότερα – η μελέτη της κλασικής αρχιτεκτονικής δεν είναι μια ακριβώς οριοθετημένη περιοχή, αλλά έχει πολυσχιδείς δεσμούς με την αρχαιολογία, την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη λογοτεχνία και τις πολιτισμικές σπουδές κτλ.

Με τις τάσεις αυτές συμβαδίζει το διαρκώς διευρυνόμενο πεδίο των αντικειμένων – η μελέτη της όψιμης αρχιτεκτονικής και της προτοχρ-

Ο Σωκράτης και η άγνοια

στιανικής περιόδου, επί παραδείγματι, θεωρούνται σήμερα τμήμα του "δικού μας", επιστημονικού κλάδου, και όχι κάτι διαφορετικό, και η σφαίρα του "κλασικού" αντιστοίχως αυξάνεται αξιοσημείωτα. Ο κανόνας των "κλασικών συγγραφέων" είναι αγνώριστος σε σχέση με αυτό που ήταν πριν από 30 χρόνια».

– Με ποιον τρόπο η φιλοσοφία, η επιστήμη και η τέχνη μπορούν να βοηθήσουν την κοινωνία να βγει από τη βαθιά κρίση που βιώνει σήμερα;

«Σε ένα επίπεδο, φυσικά, οι ανθρωπιστικοί κλάδοι δεν μπορούν να διορθώσουν τη ζημιά που οι τράπεζες και η δημοσιονομική ανευθυνότητα έχουν δημιουργήσει, ούτε μπορούν εύκολα να αποτρέψουν πολέμους, όμως η μελέτη του παρελθόντος, όπως η μελέτη της ηθικής και της ιστορίας, μπορεί σταδιακά να διαχύσει μια εμπειριστικώς αντιληπτή για το τι είναι στην πραγματικότητα καλό τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία, και επομένως να επιφέρει την αλλαγή σε μόνιμη βάση.

Οι ηθικοί προβληματισμοί σχετικά με το πώς αντιμετωπίζουμε ο ένας τον άλλον δεν παύουν ποτέ να ιχθυώνονται, και γίνεται εμφανές όλο και εντονότερα ότι η μελέτη της ελληνικής αρχιτεκτονικής προσφέρει την ευκαιρία να ερευνηθούν τα πολύ σύγχρονα ζητήματα της δικαιοσύνης και της ευθύνης, της πολιτικής κρίσης και της άσκησης εξουσίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των εκπαιδευτικών ευκαιριών, των

Καλλιτεχνική απεικόνιση του εσωτερικού της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών

Πολύ μεγάλο μέρος της «κρίσης» έχει δημιουργηθεί από αυτό που ο Σωκράτης θα περιέγραφε ως άγνοια

σχέσεων μεταξύ πλούσιων και φτωχών, ανδρών και γυναικών, κ.ο.κ. ακριβώς όπως η τέχνη προσφέρει μια διέξοδο από την αποστειρωμένη κενότητα ενός κόσμου που διεπείτα από την απειλημένη οικονομική θεωρία.

Σε πολλές περιπτώσεις η μελέτη των ανθρωπιστικών επιστημών έχει παραγάγει απροσδόκητα οικονομικά οφέλη, αλλά αυτό δεν είναι το σημαντικότερο – πολύ μεγάλο μέρος της «κρίσης» έχει δημιουργηθεί από

αυτό που ο Σωκράτης θα περιέγραφε ως άγνοια, και πρέπει όλοι εμείς να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να δείξουμε πως η άγνοια αυτή δεν αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης ζωής».

Ο κ. Richard Hunter είναι καθηγητής (έδρα Regius) Ελληνικών και συνεργαζόμενος ερευνητής του Trinity College στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ, Ηνωμένο Βασίλειο.

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

– Κύριε καθηγητά, μπορεί να μας πει η επιστήμη σας σε ποιο μέλλον θα ζήσουμε;

«Η Φυσική που ασχολείται με την Κοσμολογία και τα Στοιχειώδη Σωματίδια περνάει πραγματικά τη "χρυσή εποχή" της. Η γενιά μας, σπτηρημένη στους γίγαντες του παρελθόντος, σε σύγχρονες θεωρητικές εξελίξεις και στα καινούργια πειραματικά αποτελέσματα, "βασιμεία" της σύγχρονης τεχνολογίας, κατόρθωσε να δημιουργήσει ένα πλαίσιο όπου δίνονται απαντήσεις στα αιώνια ερωτήματα που βασανίζουν τον άνθρωπο από καταβολής του. Μέσα από τη Θεωρία των Υπερχορδών/Μ-Θεωρία/Γ-Θεωρία, και στηριγμένοι στα πρόσφατα κοσμολογικά πειράματα, προκύπτει ότι το Σύμπαν προέρχεται από μια αθόρυπη κβαντική διακίμανση, από το "τίποτα". Αυτό σημαίνει ότι είναι ένα από τα τουλάχιστον 10.500 δυνατικά πολυδιάστατα (10 ή 11 ή 12 διαστάσεις) Σύμπαντα. Ο τρόπος που «διπλώνουν» οι extra διαστάσεις (6 ή 7 ή 8), μια που ζούμε σε ένα τετραδιάστατο Σύμπαν, και πρέπει να υπακούει σε πολύ συγκεκριμένες αρχές, καθορίζει μονοσήμαντα τους φυσικούς νόμους του συγκε-

Προς ένα πολυ-Σύμπαν

κρημένου Σύμπαντος. Από 'κει και πέρα, οι φυσικοί νόμοι του δικού μας Σύμπαντος καθορίζουν την εξέλιξή του, δηλαδή τη δημιουργία "Μεγάλων Δομών" (Large Structures), και

να 'μαστε 13,7 δισεκατομμύρια χρόνια μετά να το συζητάμε...».

– Δηλαδή ένα πολυ-Σύμπαν (Multiverse)?

Έργο του Γιάννη Σκουρλέτη για το συνέδριο

«Φανταστείτε τη ναομικρότητα μας: Είμαστε ένας τυχαίος πλανήτης, ενός τυχαίου ήλιου, ενός από τους 100 δισεκατομμύρια αστέρες στον τυχαίο γαλαξία μας (Milky Way), ενός ανάμεσα σε 100 δισεκατομμύρια άλλους γαλαξίες στο τυχαίο Σύμπαν μας, ενός από τα περίπου 10.500 δυνατικά Σύμπαντα... Τι να συζητάμε τώρα;

Όλες οι Αλμπερ Καμύ, γράφοντας τον "Μύθο του Σισυφού", υποστηρίζοντας τη φιλοσοφία του παραλόγου, υποψιάζονται ότι θα μπορούσε να φανταστεί τον βαθμό της τυχασιότητας και του παραλόγου της όλης ύπαρξής μας. Προς τιμήν του, η ομιλία μου στο συνέδριο "Οι Διάλογοι των Αθηνών" έχει τίτλο "The Quantum Myth of Sisyphus: Chance and Sustainability" (Ο κβαντικός μύθος του Σισυφού: Τύχη και σεφροσύνη), όπου τα παραπάνω αναλύονται και όπου θα παρουσιάσω μερικές καινούργιες ιδέες μου για το πολυ-Σύμπαν (Multiverse) και τι σημαίνει για τον άνθρωπο, ξεχασμένο στην καθημερινότητά του...».

Ο κ. Δημήτρης Νανόπουλος είναι ακαδημαϊκός, διακεκριμένος καθηγητής Φυσικής στο Πανεπιστήμιο Texas A&M.